

Maximu S-cvi, předsedovi této misse. Tento naposled jmenovaný není podle obsahu návrhu osobně zavázán, nýbrž jako předseda diplomatické misse a jest tudíž návrh směřující proti jeho osobě bezdůvodným. Správně sice uvádí rekurent, že podle § 71 c. ř. s. jest osoba potud způsobilá samostatně na soudě jako strana jednati, pokud se může samostatně platně zavázati. To však nelze říci ani o vládě ani o její diplomatické missi, poněvadž jak ona, tak i tato jest jen orgánem státu, jež zastupuje, a běře-li na se nějaké závazky, činí tak jménem státu jí zastoupeného. Ani »vláda« republiky ani její diplomatická misse nemají vlastního jmění, které, byť i s ním volně nakládaly, zůstává majetkem státu. Vláda i diplomatická misse jest úřadem, nikoli právnickou osobou a nemůže býti stranou ve sporu. To uznává navrhovatel sám tím, že uvádí na rubru svého návrhu mimořádnou diplomatickou missi jako zástupce vlády Ukrajinské republiky. Ovšem by ani proti ukrajinské republice jako cizozemskému státu prozatimné opatření nemohlo býti povoleno, poněvadž soudům tuzemským nepřisluší státní svrchovanost nad státem cizím, pokud se tento výslovně tuzemské soudní pravomoci nepodrobil anebo nejde-li o tuzemské nemovitosti.

Čís. 1366.

Prozatimní opatření ku zajištění nároku na vrácení celoroční jízdenky na dráze, již opatřil zaměstnavatel zaměstnanci, nyní ze služeb propuštěnému. Dle § 381 čís. 1 ex. ř. stačí obava objektivního nebezpečí, že by jinak uskutečnění nároku bylo zmařeno, byť i bez přičinění se strany odpůrce.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1483/21.)

Žalovaný byl úředníkem žalující firmy, jež mu opatřila též celoroční jízdenku na dráhu do konce roku 1921. Žalující tvrdila v žalobě, že služební poměr končil se dnem 6. srpna 1921 a že se žalovaný zavázal celoroční jízdenku vrátiti, a domáhajíc se žalobou jejího vydání, navrhla zároveň prozatimní opatření uložením jízdenky na soudě. Soud první stolice prozatimní opatření povolil, uloživ navrhovatelce složení jistoty, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podmínkou každého prozatimního opatření jest jednak, aby osvědčen byl s dostatek nárok, který se má zajistiti, jednak aby osvědčeno bylo nebezpečí, že zákonem požadované. V tomto případě směřuje návrh žalobkyně k zajištění jejího udánlivého nároku na bezodkladné vrácení celoroční jízdenky, tedy nároku nepeněžního, po rozumu §§ 381 a násl. ex. ř. Soud první stolice pokládá za osvědčen nárok žalující firmy podanou žalobou, jakož i dopisem ze dne 23. září 1921, v němž žalovaný doznává držbu jízdenky vzhledem k hájení žalovaného, že obdržel jízdenku darem, uložil však žalující straně složení jistoty. Že podání žaloby samo nestačí, aby nahradilo osvědčení, netřeba blíže rozváděti, neboť žaloba o sobě není ničím více než pouhým jednostranným tvrzením. Z dopisu ze dne 23. září 1921 lze vyčísti pouze, že žalovaný má jízdenku v rukou, že však zároveň v něm pokládá se i na dále za zaměstnance žalující firmy a namítá kromě toho, že jest jízdenka jeho vlastnictvím, poněvadž prý mu ji dala žalující strana darem. Dle názoru rekursního soudu pouhou žalobou a dotýčným dopisem

žalovaného, není nijak osvědčen nárok žalující firmy na vrácení jízdenky. Žalující firma opírá žalobu o tu skutečnost, že služební poměr skončil se dnem 6. srpna 1921 a že se žalovaný odpůrce dne 6. srpna 1921 zavázal jízdenku okamžitě vrátiti. O tomto svém tvrzení nabídla žalobkyně v žalobě důkazy a bylo na soudci první stolice, by tato nabízená osvědčení provedl. Kdyby toto osvědčeníjevilo se dostatečným, nebylo po případě ani potřebí uložení jistoty, kdežto, jak věc se má, bylo uložení jistoty zákonem neodůvodněno, neboť jistotu lze požadovati teprve, když nárok není dostatečně osvědčen, nikoli však již tehda, není-li vůbec osvědčen (§ 390 ex. ř.). Tento nedostatek řízení v první stolici by opravňoval ke zrušení napadeného usnesení, které bylo vydáno na neúplném podkladu. Soud rekursní však, přezkoumávaje usnesení prvního soudu, dospěl k přesvědčení, že není splněna vůbec druhá podmínka, za které lze prozatimné opatření povolit, totiž osvědčení nebezpečnosti, požadovaného v § 381 ex. ř. Toto nebezpečství sledává soud první stolice souhlasně se žalující firmou v té skutečnosti, že žalovaný odpírá vrátiti jízdenku, že jí používá, z čehož prý plyne, že by nárok žalující firmy byl jinak zmařen, když platnost lístku do ukončení sporu pravděpodobně uplyne. Tohoto právního názoru rekursní soud nedílí. Podle povahy věci jest směrodatným pro řešení otázky nebezpečství pouze číslo 1 § 381 ex. ř., neboť podmínky čís. 2 tohoto § tu vůbec v úvahu nepřicházejí. Podle doslovu § 381 čís. 1 ex. ř. odůvodňuje povolení prozatimného opatření pouze obava, že by jinak soudní vymáhání neb uskutečnění nároku zejména změnou nynějšího stavu bylo zmařeno nebo značně stíženo. Důvodem pro ochranu nároku jest tedy buď ohrožení úspěšného vedení sporu neb exekuce. Takové ohrožení musí býti osvědčeno nějakým jednáním odpůrce ohrožené strany, pouhé odpírání splnění sporného nároku nestačí. Takovým jednáním bylo by zejména, jak zákon výslovně vytýká, dlužníkovovo chování, odůvodňující obavu změny nynějšího stavu, na příklad obavu, že by odpůrce předmět, o který běží, zničil, zcizil, zašantročil nebo tak přetvořil, že by tím nárok byl ohrožen. Toho v tomto případě ani žalobkyně netvrdí a není to také nijak osvědčeno. Pouhé odpírání splnění sporného nároku ani pouhé tvrzení žalující strany, že žalovaný jízdenky používá, o sobě neosvědčuje obavy, že dlužník zmaří nebo značně stíží spor neb exekuci, pokud se týče, že dlužník učiní jízdenku nepřístupnou disposici žalující firmy. Kdyby pouhé odpírání nároku osvědčovalo již nebezpečství zákonem požadované, muselo by vlastně v každém případě sporu býti povoleno prozatimní opatření, což zajisté nelze rozumně tvrditi. Nestačí pouhé abstraktní nebezpečství, nebezpečství musí býti konkrétní, zdůvodněné v jednotlivém případě. Nelze se také domyslit, jaký hospodářský účel vlastně sleduje návrh žalobkyně za daného stavu věci. Platnost jízdenky končí se rokem 1921. Protáhne-li se spor, pokud se týče právoplatné skončení jeho — přes 31. prosinec 1921, co prospělo by žadatelce, kdyby docílila uložení jízdenky na soudě, když jí přece nemůže používati? Tím docílila by nanejvýše jen toho, že zamezí její užívání žalovaným, nedocílí však vlastního hospodářského účelu, k němuž směřuje žaloba a i prozatimné opatření, totiž vydání jízdenky, která po 1. lednu 1922 jest pro ni vlastně bezcennou. Podaří-li se jí výjimečně dosíci právoplatného rozsudku ještě před 1. lednem 1922, může dle § 346

ex. ř. lehce se domoci vydání jízdenky. Jen v tomto případě by prozatimné opatření mělo rozumný hospodářský účel, nelze je však za daného stavu povolit, kdyžtž není dostatečně osvědčena obava, že dlužník svým chováním zmaří nebo značně stíží realizaci sporného nároku a nedostatek tohoto osvědčení nemůže býti nahrazen jistotou (§ 390 ex. ř.). Při tom nehledí soud ani k otázce, zda jízdenka, která dle udání žalovaného zní na jeho jméno a jest opatřena jeho fotografií, vůbec dle železničního řádu provozního jest přenositelnou. I bylo stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak shora uvedeno, čemuž nevádí návrh rekursní, směřující pouze ke zrušení napadaného usnesení, neboť z celého obsahu stížnosti jest zřejmo, že brojí proti přípustnosti prozatimného opatření, směřující též ke změně usnesení ve směru zamítnutí návrhu.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Výtka, že soud rekursní nerozhodl v mezích návrhu rekursního, vysloviv změnu usnesení první stolice místo navrhaného jeho zrušení, jest bezpodstatná, poněvadž se ustanovení § 467 c. ř. s. na rekursy nevztahují a stačí, když z obsahu rekursu účel jeho jest zřejmý. Ve věci samé sluší však dovolacímu rekursu přisvědčiti. Pokud jde především o nárok sám, předložil žalobce k žalobě opis dopisu žalovaného ze dne 8. června 1921, podle něhož žalovaný dal sám žalobci ze služby výpověď se žádostí, aby byl co nejdříve propuštěn. Jest tedy pravděpodobným tvrzení žaloby, že bylo dne 6. srpna 1921 ujednáno, že se žalovaný okamžitě ze služby propouští, ač žalovaný naproti tomu tvrdí v dopise ze dne 23. září 1921, že byl propuštěn nesprávným způsobem. Nelze sice na tomto místě rozhodovati, co jest v tomto ohledu právem, avšak vzhledem ke shora citovanému dopisu lze se domnívati, že v čase podání návrhu na prozatimné opatření t. j. dne 6. října 1921 byl právní poměr mezi stranami již zrušen. Tomu nasvědčuje zvláště také dopis právního zástupce žalovaného ze dne 16. srpna 1921, podle něhož výpovědní lhůta končila koncem září 1921 a v němž se žalovaný nabízí spornou jízdenku ihned vrátiti, budou-li mu zaplaceny jeho platové nároky za dobu do konce září 1921 v částce 16.527 K. Těmito okolnostmi jest nárok žalobcův na vrácení jízdenky dostatečně osvědčen. Také pokud se týče nebezpečí podle § 381 čís. 1 ex. ř. jest toto danými okolnostmi osvědčeno. Názor soudu rekursního, že v případě § 381 čís. 1 ex. ř. jest třeba určitého chování dlužníkovy, odůvodňujícího obavu změny nynějšího stavu na př. obavy, že by odpůrce předmět, o který jde, zničil. atd., není správné. Takovou subjektivní činnost odpůrcovu vyžaduje sice ustanovení § 379 ex. ř., nikoli však ustanovení § 381 čís. 1 ex. ř. Zde stačí obava objektivního nebezpečí, že by jinak uskutečnění nároku bylo zmařeno, i bez přičinění se strany odpůrce, jak z porovnání obou těchto §§ vyplývá. A tu jest jisto, že by účel žaloby byl zmařen, kdyby prozatimné opatření povoleno nebylo. Účelem žaloby jest zabrániti používání jízdenky se strany žalovaného. Toho se může docíliti jen tím, že se žalovanému jízdenka odebere, neboť celoroční jízdenka platná do konce t. r. pozbyla by uplynutím doby ceny pro obě strany a mimo to se jejím užíváním žalovaným nárok žalobcův na její vrácení maří i bez ohledu na její obmezenou časovou platnost, když nut-

ným následkem žalobcova nároku jest ztráta oprávnění žalovaného jízdenky používati. Žalovanému, zvítězí-li ve sporu, jest naproti tomu vyhrazeno, žádati od žalobce náhradu škody prozatímním opatřením způsobené ve smyslu § 394 ex. ř. Jsou tu tedy podmínky prozatímního opatření dle § 381 čís. 1 ex. ř., pročez bylo dovolacímu rekursu vyhověno a napadené usnesení změněno ve smyslu shora uvedeném. Výrok o útratách dovolacího rekursu spočívá v ustanovení § 393 ex. ř., podle něhož prozatímní opatření se povolují vždy na útraty navrhovatele, jemuž jest vyhrazeno, tyto útraty ve sporu uplatňovati.

Čís. 1367.

Nepřípustnost pořadu práva, jde-li o uplatňování práv, vyplývajících z účastenství na obecním statku dle § 70 obec. zřízení pro Čechy.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1484/21.)

Žalující podílníci lesa vznesli proti obci jednak nárok na zaplacení schodku, jenž vznikl v lesní správě a z něhož připadá na žalovanou jako člena uvedené lesní správy poměrná částka a jednak nárok na vydání poměrné částky z peněz, které přijala žalovaná obec v roce 1919 opět jako člen téže lesní správy neprávem za odebrané dříví, dále jako nájem lesní honitby a konečně jako výtěžek za prodanou lesní travu. Žalovaná obec namítla nepřípustnost pořadu práva. Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud námitku zamítl. Důvody: Po rozumu ustanovení § 70 zákona ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. pro Čechy náleží ovšem o nárocích, jež se týkají obecního statku, rozhodovati úřadům samosprávným, to však jen tehdy, jde-li o zjištění práva občanů k účastenství v užitecích obecního statku anebo o určení míry užívání, předpokládajíc ovšem, že užívání obecního statku pozůstává z výnosu naturálního, jenž má sloužiti k uspokojení potřeb domu a statku občanů, k užívání obecního statku oprávněných. Žalobci však takového nároku proti žalované obci jako vlastníci obecního statku neuplatňují, nárok, který žalobci uplatňují, směřuje proti žalované obci, jako podílníkovi na užitecích statku toho. Nejde tu tedy o uplatnění práva dle § 70 zákona ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák., jenž ostatně následkem zákona ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb. z. a n. pozbyl platnosti, nýbrž o uplatňování nároku, vyplývajícího z právního poměru, který lze označiti jako spolek více spoluvlastníků selských statků za účelem zvelebení hospodářství na těchto statcích pomocí užitků z obecního statku a tedy o nárok čistě soukromoprávní.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Na pořad práva patří jen rozhodování o soukromoprávních nárocích a povinnostech v § 12 obec. zřiz. zmíněných, nikoli však rozhodování o právech a povinnostech, vyplývajících z účastenství na obecním statku po rozumu § 70 obec. zřiz. a ze správy statku toho. Účastenství na užitecích obecního statku zakládá se na veřejnoprávním důvodu, to jest na tom, že kdo jest údem obce. Jde-li o statek, obci do vlastnictví